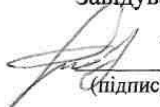

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Чернігівська політехніка»
Навчально-науковий інститут права і соціальних технологій
Кафедра правоохоронної діяльності та загальноправових
дисциплін

СИЛАБУС
Юридична деонтологія

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри

 Козинень О.Г.
(підпис) (прізвище та ініціали)

«30» серпня 2024 р.

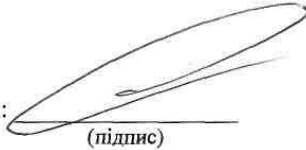
Розробник (-и): Нітченко А.Г., доцент кафедри, к.і.н., доцент
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь і вчене звання)

 (підпис)

Силабус навчальної дисципліни обговорено на засіданні кафедри правоохоронної діяльності та загальноправових дисциплін

Протокол від «30» серпня 2024 р. № 10

Узгоджено з гарантом освітньої програми:

 (підпис)

Селецький О.В.
(прізвище та ініціали)

Тип дисципліни	Обов'язкова
Мова викладання	Українська
Рік навчання та семестр	1 курс навчання, 1 семестр ОПП «Право» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
Викладач (-и)	Нітченко Алла Григорівна, доцент кафедри, к.і.н.
Профайл викладача (-ів)	https://tidp.stu.cn.ua/nitchenko-alla-grygorivna/
Контакти викладача	alla-nitchenko@stu.cn.ua

1. Анотація курсу. Навчальна дисципліна «Юридична деонтологія» є обов'язковим компонентом ОП «Право» з циклу професійної підготовки фахівців освітнього ступеня «бакалавр», галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право». Дисципліна передбачає опрацювання здобувачами питань етики та професійної відповідальності в правничій сфері. Отримані знання сприяють формуванню високих стандартів професійної поведінки та ефективній комунікації з громадянами і правовими інституціями.

Програма навчальної дисципліни складається з таких модулів:

Змістовий модуль 1. Теоретичні та методологічні засади юридичної деонтології. Юридична діяльність, наука, освіта, практика.

Змістовий модуль 2. Професійна діяльність юристів.

Змістовий модуль 3. Характеристика окремих видів культури юриста.

2. Мета та цілі курсу. Метою викладання навчальної дисципліни «Юридична деонтологія» є формування професійного світогляду здобувачів вищої освіти, ознайомлення їх із сучасними підходами до здійснення юридичної діяльності та вироблення навичок розв'язання типових юридичних ситуацій, що можуть виникати у практиці.

Завдання, які вирішуються в процесі вивчення курсу:

- засвоєнні форм здійснення та сфер застосування юридичної діяльності;
- визначенні особливостей практичної роботи юристів за різними напрямками спеціалізації та розкритті змісту професіограм окремих юридичних професій;
- опануванні правил професійної культури поведінки та етикету юриста як необхідних умов ефективної діяльності;
- зміцненні світоглядної та громадянської позиції майбутніх правознавців.

Під час вивчення курсу здобувач вищої освіти має набути або розширити наступні загальні та спеціальні компетентності, передбачені освітньою програмою:

ЗК 3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;

ЗК 10 Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів);

СК 14. Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.

3. Результати навчання. Під час вивчення курсу здобувач вищої освіти має досягти або вдосконалити наступні програмні результати навчання, передбачені освітньою програмою:

РН 1. Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин.

РН 12. Доносити до респондента матеріал з певної правової проблематики доступно і зрозуміло.

В результаті вивчення дисципліни «Юридична деонтологія» здобувачі вищої освіти повинні **знати**:

- історію становлення та сучасний стан юридичної деонтології, її предмет, структуру й завдання;
- основні форми, види, функції та методи юридичної діяльності;
- сутність і функції юридичної науки, її методологію та основні методи дослідження;
- систему юридичної освіти в Україні, вимоги до професійної підготовки юриста;
- принципи та етапи юридичної практичної діяльності;
- основні риси юридичної професії, міжнародні стандарти та професійну етику;
- організаційно-правові аспекти діяльності юристів, їх права, обов'язки й відповідальність;
- характеристику окремих видів юридичної діяльності (суддівської, прокурорської, слідчої, адвокатської, нотаріальної тощо);
- зміст правової, політичної, моральної, етичної та естетичної культури юриста;
- психологічні чинники професійної діяльності та особливості вирішення конфліктів.

вміти:

- аналізувати та вирішувати типові юридичні ситуації, застосовуючи знання з деонтології;
- користуватися методами юридичної науки у навчальній і практичній діяльності;
- орієнтуватися у формах та видах юридичної діяльності, правильно оцінювати юридичні документи;
- аргументовано тлумачити правові норми, здійснювати правову кваліфікацію та надавати консультації;
- дотримуватися норм професійної етики, службового та юридичного етикету, демонструвати правову й мовну культуру;
- вирішувати конфліктні ситуації правовими, етичними та психологічними методами;
- застосовувати здобуті знання й навички у майбутній професійній, науковій та освітній діяльності.

4. Пререквізити - відсутні (дисципліна вивчається у 1 семестрі).**5. Обсяг курсу.**

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	16
Семінарські (практичні) заняття	14
Самостійна робота	60
Індивідуальне завдання	Контрольна робота
Всього кредитів	3

Формами проведення занять є лекційні та семінарські (практичні) заняття, самостійна робота. Проведення занять згідно розкладу відбувається на парах та за допомогою платформи дистанційного навчання «MOODLE».

6. Тематика курсу.**Тематика лекційних занять****Тема 1. Становлення та розвиток юридичної деонтології**

Юридична деонтологія: історія та сучасність. Історичний аспект становлення системи деонтологічних знань. Виникнення деонтології як науки. Становлення та розвиток юридичної деонтології. Поняття та загальна характеристика науки «юридична деонтологія». Предмет наукового дослідження. Роль юридичної деонтології в системі гуманітарних наук. Соціальне значення юридичних деонтологічних знань. Завдання науки юридична деонтологія. Юридична деонтологія як навчальна дисципліна. Предмет та структура курсу юридична деонтологія. Завдання, що вирішуються навчальною дисципліною. Сучасні підходи до викладення курсу.

Тема 2. Загальна характеристика юридичної діяльності

Методологічні підходи до розуміння юридичної діяльності. Юридична діяльність як різновид соціальної діяльності. Поняття соціальної діяльності та її ознаки. Місце юридичної діяльності в системі соціальної діяльності. Основні риси, що характеризують юридичну діяльність: здійснення у сфері права; здійснення юристами-фахівцями на професійній основі; спрямованість на організацію діяльності інших суб'єктів права; впорядкування та узгодження суспільних відносин; поєднання правових і не правових засобів здійснення повноважень; правова регламентація юридичної діяльності. Форми здійснення юридичної діяльності. Зміст

юридичної діяльності: ведення юридичної справи; складання юридичних документів; юридичне консультування; виступи в юридичних установах; тлумачення текстів нормативно-правових актів; правове виховання, правова агітація та пропаганда правових знань; правове навчання в юридичних навчальних закладах. Види юридичної діяльності: за змістом; за професійною спеціалізацією або за суб'єктами здійснення; за кількістю уповноважених осіб; за змістом інтелектуальної роботи. Функції юридичної діяльності. Правові дії та юридична діяльність. Юридична діяльність та професійна діяльність юристів. Система юридичної діяльності: суб'єкти юридичної діяльності; учасники юридичної діяльності; об'єкти юридичної діяльності; засоби юридичної діяльності; способи юридичної діяльності; форми юридичної діяльності; методи здійснення юридичної діяльності. Внесок римських юристів у світову юридичну теорію та юридичну практику. Тенденції розвитку юридичної діяльності.

Тема 3. Загальна характеристика юридичної наукової діяльності

Поняття юридичної науки та її структура. Функції юридичної науки. Зміст та структура юридичної науки (теорії, наукові закони, постулати та аксіоми, проблеми та гіпотези, методи, поняття та категорії, наукові факти). Рівні розвинутих систем юридичних наукових знань (уявлення, ідеї, принципи, ідеологія, концепції, доктрини, вчення, теорії). Об'єкт та предмет юриспруденції. Методологія юриспруденції. Зміст методології юриспруденції. Структура методології юриспруденції. Процедура конкретного наукового правового дослідження. Поняття та зміст світогляду, типу юридичного наукового мислення, юридичної наукової парадигми. Методологічні підходи юриспруденції (історичний, логічний, герменевтичний, порівняльний, ціннісний (аксіологічний), системний, синергетичний, поведінковий (біхевіористський), гуманістичний, кібернетичний, інституціональний, структурний, функціональний, комплексний, системно-функціональний, функціонально-структурний). Методи юриспруденції: види та зміст. Загальні методи (загальні діалектичні та загальні формально-логічні методи). Загальнонаукові методи (методи емпіричних досліджень та теоретичного дослідження). Конкретно-наукові методи юриспруденції. Спеціально-наукові методи юридичних наукових дисциплін. Юриспруденція як система юридичних наук. Загальна характеристика видів юридичних наукових дисциплін. Юридичні науки теоретичного й історичного профілю (теорія права і держави, філософія права, історія вчень про державу і право, історія права і держави, соціологія права, порівняльне правознавство чи юридична компаративістика). Галузеві або нормативні юридичні наукові дисципліни (науки конституційного права, адміністративного права, цивільного права, цивільно-процесуального права, кримінального права, кримінально-процесуального права, міжнародного права). Спеціальні або прикладні юридичні наукові дисципліни (криміналістика, кримінологія, судова медицина та психіатрія). Перспективи розвитку юриспруденції (основні шляхи розвитку юриспруденції, проблеми удосконалення методології та структури юриспруденції).

Тема 4. Юридична навчальна діяльність

Система юридичної освіти в Україні. Основні засади освіти в Україні. Основні характеристики системи і структури юридичної освіти. Основні шляхи удосконалення вищої юридичної освіти в Україні. Особливості правової освіти в Україні. Державні стандарти юридичної освіти. Освітньо-кваліфікаційні характеристики та освітньо-професійної програми підготовки фахівця з вищою освітою за спеціальністю «Правознавство». Нормативний зміст освітньо-професійної програми (система знань, державна атестація студента). Суб'єкти освітньої діяльності. Види вищих закладів юридичної освіти. Рівні акредитації вищих закладів юридичної освіти. Завдання, права та обов'язки вищого закладу юридичної освіти. Управління вищим закладом юридичної освіти. Студентське самоврядування. Наукова діяльність.

Фінансування діяльності вищих закладів юридичної освіти. Учасники навчально-виховного процесу вищих закладів юридичної освіти. Права та обов'язки студентів, курсантів, слухачів, стажистів, бакалаврів, магістрів, аспірантів, докторантів. Права та обов'язки педагогічних та науково-педагогічних працівників. Навчальний процес: поняття та основні елементи, форми навчання. Науково-методичне забезпечення навчального процесу.

Тема 5. Юридична практична діяльність

Загальна характеристика юридичної практичної діяльності. Юридична практична діяльність і право. Основні підходи до праворозуміння. Позитивістський (нормативний) підхід. Соціологічне праворозуміння. Право і суспільство. Право й економічні та інші матеріальні суспільні відносини. Право і демократія. Юридична практична діяльність і правова практика. Основні ознаки юридичної практичної діяльності (професіоналізм, незалежність; компетентність; повага та не порушення прав, свобод та законних інтересів інших суб'єктів; конфліктність; інформативність; гласність; конфіденційність; чесність, порядність та щирість. Основні дії юридичної практичної діяльності. Ведення юридичної справи. Встановлення фактичних обставин. Доказування. Вибір і аналіз правових норм. Правова кваліфікація. Вирішення юридичної справи. Виконання рішення з юридичної справи. Тлумачення правових текстів. Консультування з правових питань. Представництво юристом інтересів суб'єкта права. Принципи, завдання та функції юридичної практичної діяльності. Процедури, умови, прийоми, засоби здійснення юридичної практичної діяльності.

Тема 6. Загальна характеристика юридичної професії

Юрист: загальна характеристика. Історичне та сучасне розуміння терміну «юрист». Зміст та основні риси терміну «юрист». Знання юриспруденції. Володіння професійними правовими знаннями. Наявність розвинутого юридичного мислення. Уміння застосовувати свої знання в практичній діяльності. Соціальна юридичної професії. Гуманістична спрямованість діяльності юриста. Загальна характеристика юридичної професії. Основні риси юридичної професії. Взаємозв'язок юридичної професії з правом. Юридична професія як різновид соціальних послуг. Взаємозв'язок юридичної професії з політикою. Точність юридичної професії. Творчий, глибоко інтелектуальний характер. Наявність специфічної професійної культури. Елітність юридичної професії. Професійне мислення юриста. Ознаки професійного мислення юриста. Висока нормативна культура. Відповідна визначеність. Оперативність. Універсалізм і ерудованість. Логічність. Поєднання абстрактного з конкретним. Притаманність загостреного почуття справедливості. Міжнародні стандарти професійної діяльності юристів. Принципи професійної діяльності юристів. Законність діяльності. Незалежність юридичної професії. Моральність в юридичній професії. Гласність. Професіоналізм. Професійна таємниця. Об'єднання юристів в Україні. Спілка юристів України. Спілка адвокатів України. Українська правнича фундація. Українська нотаріальна палата. Всеукраїнська незалежна суддівська асоціація. Асоціація правників України.

Тема 7. Організаційно-правові аспекти діяльності юриста

Основні вимоги та умови набуття права на здійснення юридичної практичної діяльності (набуття якостей, необхідних для самостійного здійснення професійних юридичних функцій, права на самостійне здійснення юридичної практичної діяльності, професійних повноважень, припинення здійснення професійних повноважень). Характеристика основних прав та обов'язків юристів відповідно до вимог чинного законодавства України. Професійна атестація юристів. Загальні положення про атестацію юристів. Види атестації юристів. Особливості атестації різних юридичних спеціальностей. Атестація суддів в Україні. Атестація

прокурорсько-слідчих працівників прокуратури. Атестація адвокатів. Професійна атестація нотаріусів. Атестація працівників органів внутрішніх справ. Професійна (дисциплінарна) відповідальність юристів. Загальні положення про дисциплінарну відповідальність юристів. Загальні правила притягнення юристів до дисциплінарної відповідальності. Види дисциплінарних стягнень. Дисциплінарна відповідальність різних категорій юристів професіоналів: суддів, працівників прокуратури, адвокатів, нотаріусів, працівників органів внутрішніх справ. Оплата праці юристів, їх правовий та соціальний захист. Основні положення щодо оплати праці представників різних юридичних професій. Особливості оплати праці адвокатів, приватних нотаріусів, юрисконсультів приватних підприємств та установ. Заходи правового і соціального захисту юристів. Гарантії забезпечення статусу працівників юридичної сфери.

Тема 8. Характеристика окремих видів юридичної практичної діяльності Суддівська діяльність. Професія судді як одна з найбільш складних юридичних професій. Функціональні аспекти суддівської діяльності: соціальний, комунікативний, організаційний. Прокурорська діяльність. Основні завдання прокурорського нагляду. Принципи прокурорської діяльності. Характеристика змісту роботи прокурора, її основні види. Властивості мислення прокурора. Слідча діяльність. Основні завдання слідства. Характерні риси слідчої діяльності. Високий рівень відповідальності діяльності слідчого. Примус і слідча діяльність. Творчість і пошук істини. Принципи здійснення слідчої діяльності. Законність. Науковість. Гласність. Оперативність. Динамізм. Незалежність. Гуманізм. Економічність. Принципи здійснення слідчих дій, використання методик, засобів криміналістичної техніки. Взаємодії з іншими підрозділами та установами. Функціональні аспекти діяльності слідчого: соціальний, комунікативний, організаційний. Адвокатська діяльність. Адвокат як захисник прав, свобод та представник законних інтересів громадян та юридичних осіб. Функціональні аспекти діяльності адвоката: соціальний, комунікативний, організаційний. Нотаріальна діяльність. Її функціональне призначення та сутність як окремого виду юридичної роботи. Професіоналізм, спеціалізація правових знань, досвід, відповідність кваліфікаційним нормативам, володіння системою морально-етичних норм як вимоги особистого та професійного характеру діяльності нотаріуса. Юридична консультативна діяльність. Функціональне призначення та сутність як окремого виду юридичної діяльності.

Тема 9. Політико-правова культура юриста

Правова культура юриста як невід'ємна частина правової культури суспільства. Правова культура суспільства та її показники. Правова культур особи. Правова культура професійної групи. Професійний рівень культури. Поняття правової культури юриста. Зміст правової культури юриста: професійно-правова майстерність; ціннісно-правові орієнтації в сфері права; високі моральні якості юриста; соціально-політична і громадянська відповідальність; ґрунтовні знання у різних сферах суспільного життя. Особливості правової культури юриста Деформації професійної правосвідомості юристів. Поняття деформації професійної правосвідомості юристів та її види. Форми деформації правової свідомості і правової культури юристів. Правовий нігілізм, правова демагогія, правовий ідеалізм, правове переродження, правовий дилетантизм. Функції правової культури юриста. Пізнавально-перетворююча функція. Регулююча функція. Ціннісна функція. Правосоціалізаторська функція. Функція передавання передового досвіду. Функція прогнозування. Поняття політичної культури юриста. Внутрішня структура політичної культури: сукупність знань про політику; політична орієнтація; уміння та звичка реалізовувати свої політичні знання та погляди на практиці. Види політичної культури. Індивідуальна політична культура. Групова політична культура. Суспільна політична культура. Патріархальна політична культура. Підданська політична культура. Активістська політична

культура. Шляхи підвищення політичної культури юристів. Законодавче регулювання участі юристів у політичному житті. Поняття політичних прав та їх групи. Обмеження політичних прав. Вітчизняний механізм реалізації участі юристів у політичному житті. Міжнародно-правовий механізм забезпечення політичних прав людини і громадянина. Ст.20 Загальної декларації прав людини. Міжнародний пакт про громадянські та політичні права. Європейська конвенція про захист прав людини та основних свобод. Конвенція МОП №87 «Про свободу асоціацій і захист права на організацію».

Тема 10. Морально-естетична та етична культура юриста

Поняття моральної культури юриста. Мораль як форма суспільної свідомості. Поняття моральної культури особистості. Критерії оцінки рівня моральної культури. Структура моральної культури особистості. Моральна свідомість (внутрішня культура): культура етичного мислення; культура моральних почуттів. Культура моральної поведінки (зовнішня культура): уміння обирати зовнішню форму, адекватну внутрішній моральній культурі; уміння оптимізувати спосіб діяльності, застосовувати ефективні засоби виконання морального рішення. Особливості моральної культури юриста: єдність слова і діла; почуття міри; моральна чистота, вихованість; здатність і готовність до моральної рефлексії (самопізнання, самооцінки), саморегуляції й самовиховання. Морально-професійні обов'язки юриста. Обов'язок як поняття моральної свідомості і категорія етики. Об'єктивна та суб'єктивна сторона обов'язку. Суть морально і професійного обов'язку юриста. Відповідальність як зворотній бік свободи. Поняття моральної відповідальності. Основні засади професійної етики юриста. Усвідомлення відповідальності перед суспільством і кожним громадянином. Дотримання законності. Принцип висом орального ділового співробітництва юристів. Принцип гуманного, турботливого ставлення до людини. Чесність, правдивість, доброзичливість і чуйність. Простата і скромність. Принцип непримиренності до несправедливості. Поняття деформації моральної свідомості юристів, її суть та основні причини. Шляхи подолання деформацій моральної та правової свідомості юристів. Поняття естетичної культури юриста та форми її прояву. Естетична свідомість юриста. Естетична культура особистості. Службовий етикет юриста. Поняття сучасного етикету. Загальні правила етикету. Службовий етикет і зовнішній вигляд юриста. Вимоги службового етикету: дотримання субординації; дисциплінованість; дружня увага й турбота до особистих потреб колег. Юридичний етикет. Співвідношення службового та юридичного етикету. Мовна культура юриста. Поняття культури мови. Особливості мовної культури юриста. Володіння державною мовою. Культура телефонної розмови. Культура писемного ділового спілкування, складання документів. Естетичні характеристики правових документів. Поняття естетико-правових вимог, що пред'являються до правових документів. Типовий формуляр правового документу та їх реквізити. Анотація. Місце і час складання правового документу. Назва органу, що видав документ. Адресат. Підпис і печатка. Спеціальні вимоги, що мають техніко-юридичний характер. Бланки документів та їх види: загальні, спеціальні, засвідчувальні. Зміст правових документів. Вимоги, що пред'являються до змісту правових документів. Форми викладення змісту: розповідна, описова, аналізуюча; конкретність, стислість, чіткість, ясність, грамотність викладення змісту. Мова і стиль викладення юридичного акту. Поняття офіційно-ділового стилю.

Тема 11. Психологічні аспекти професійної діяльності юриста

Поняття психологічних чинників у діяльності юриста. Необхідність психологічних знань для професійної діяльності юриста та її причини. Внутрішні психічні фактори, що обумовлюють юридичну діяльність як суб'єктивна сторона складу поведінки (правомірної чи протиправної). Активно-динамічні психічні властивості особи: мета, потреба, інтерес, мотив. Стабільні психічні властивості особи: установка, впевненість, віра, навички, звичка.

Психологічні прийоми професійного спілкування юристів з громадянами. Поняття спілкування та його сутність. Умови грамотного професійного спілкування. Правила спілкування. Поняття психологічної сумісності та її значення для успішної професійної діяльності юриста. Види психологічної сумісності: психофізіологічна, соціально-психологічна. Темперамент як індивідуально-психологічна властивість, що впливає на виконання юристом своїх професійних обов'язків. Види темпераменту: сангвінічний, холеричний, флегматичний, меланхолічний. Конфлікти в юридичній діяльності і способи їх вирішення. Поняття конфлікту. Конфлікти в юридичній практиці та їх види. Загальні стилі вирішення конфліктів. Стил конкуренції. Стил відхилення. Стил пристосування. Стил співробітництва. Стил компромісу. Юридичні способи розв'язання конфліктів: конституційні, парламентські процедури; судовий розгляд; адміністративні процедури; прямі переговори, звернення до консультантів, посередників.

Тематика практичних занять

Змістовий модуль 1. Юридична діяльність, наука, освіта, практика

Становлення та розвиток юридичної деонтології

Загальна характеристика юридичної діяльності

Загальна характеристика юридичної наукової діяльності

Юридична навчальна діяльність

Юридична практична діяльність

Змістовий модуль 2. Професійна діяльність юристів

Загальна характеристика юридичної професії

Організаційно-правові аспекти діяльності юриста

Характеристика окремих видів юридичної практичної діяльності

Змістовий модуль 3. Характеристика окремих видів культури юриста

Політико-правова культура юриста

Морально-естетична та етична культура юриста

Психологічні аспекти професійної діяльності юриста

Тематика самостійної роботи

Загальна система оцінювання	Оцінювання знань ЗВО здійснюється відповідно до «Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Національного університету «Чернігівська політехніка». З дисципліни здобувач може набрати до 60% підсумкової оцінки за виконання всіх видів робіт, що виконуються протягом семестру і до 40% підсумкової оцінки – на диф.заліку. Поточний контроль проводиться шляхом спілкування із ЗВО під час лекцій та опитувань ЗВО на семінарських (практичних) заняттях. Загальними критеріями поточного контролю, за якими здійснюється оцінювання результатів навчання ЗВО, є: глибина і міцність знань, рівень мислення, вміння систематизувати знання за окремими темами, вміння робити обґрунтовані висновки, володіння категорійним апаратом, навички і прийоми виконання практичних завдань, вміння знаходити необхідну інформацію, здійснювати її систематизацію та обробку, самореалізація на практичних заняттях, а також самостійність та своєчасність здачі виконаних індивідуальних та самостійних завдань викладачу, згідно з графіком навчального процесу.
------------------------------------	--

	Бали, які набрані здобувачем за результатами активності на семінарах та за контрольну роботу, складають оцінку поточного контролю. Під час вивчення дисципліни здобувач вищої освіти має досягти відповідні результати навчання (РН), що передбачені освітньою програмою. Кожен результат навчання оцінюватися окремо: - визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин (РН 1) - оцінюється шляхом фронтального та індивідуального опитування під час семінарських (практичних) занять та через публічний захист рефератів; - доносити до респондента матеріал з певної правової проблематики доступно і зрозуміло (РН 12) - оцінюється шляхом фронтального та індивідуального опитування під час семінарських (практичних) занять та через публічний захист рефератів. Оцінка за результатами вивчення дисципліни формується шляхом додавання підсумкових результатів поточного контролю до залікової оцінки. Оцінювання успішності здобувача вищої освіти під час семестрового контролю здійснюється за національною (чотирибальною) шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та шкалою ECTS і вносяться в відомість успішності та навчальну картку здобувача вищої освіти в автоматизованій системі управління – АСУ «ВНЗ». Складання диф.заліку є обов'язковим елементом підсумкового контролю знань для ЗВО, які претендують на оцінку «добре» або «відмінно». Якщо ЗВО виконав всі види робіт протягом семестру та набрав 60% підсумкової оцінки (тобто «задовільно»), то він, за бажанням, може залишити набрану кількість балів як підсумкову оцінку і не складати залік. Повторне складання диф.заліку з метою підвищення позитивної оцінки не дозволяється.
Семінарські (практичні) заняття	Критерії оцінювання участі у практичному занятті (активність роботи, відповідь з питань практичного заняття оцінюються в 5, 4, 3, 2, 1, 0 балів, зокрема: - 5 балів – ЗВО у повному обсязі опрацював програмний матеріал (основну і додаткову літературу, джерела), має глибокі й міцні знання, упевнено оперує набутими знаннями, виявляє розуміння основ юридичної деонтології, робить аргументовані висновки, може вільно висловлювати власні судження і переконливо їх аргументувати, може аналізувати факти, здатний презентувати власне розуміння, оцінку фактів, має досить міцні навички роботи основними нормативно-правовими актами. - 4 бали – ЗВО вільно володіє навчальним матеріалом (опрацював основну і деяку частину додаткової літератури і джерел), узагальнює окремі факти і формулює висновки, обґрунтовує свої висновки конкретними фактами, взятими з підручників, визначає поняття, може дати порівняльну характеристику юридичним професіям, самостійно встановлює причинно-наслідкові зв'язки; узагальнює та застосовує набуті знання. - 3 бали - ЗВО засвоїв навчальний матеріал частково (опрацював основну і деяку частину додаткової літератури і джерел), але прогалини

не носять істотного характеру, узагальнює окремі факти і формулює нескладні висновки, обґрунтовує свої висновки конкретними фактами, взятими з підручників, може дати порівняльну характеристику юридичним професіям, визначає поняття, самостійно встановлює причинно-наслідкові зв'язки; узагальнює та застосовує набуті знання, деякі практичні навички роботи з засвоєним матеріалом сформовані недостатньо.

- 2 бали – ЗВО загалом самостійно відтворює програмний матеріал (на рівні підручника), може дати стислу характеристику питання, правильно розуміє юридичні терміни, але у викладеному матеріалі є істотні прогалини, виклад не самостійний (переказ підручника), є певні неточності як у матеріалі, так і у висновках, аргументація слабка.

- 1 бал – ЗВО за допомогою викладача намагається відтворити матеріал, але відповідь неповна, в ній налічується багато неточностей, головний зміст матеріалу не розкрито.

- 0 балів – ЗВО не готовий до практичного заняття або має лише приблизне уявлення про питання, що розглядається на занятті, може сказати два-три речення по суті питання, назвати деякі терміни, але не може їх пояснити, головний зміст матеріалу не розкрито.

Доповнення до відповіді, запитання доповідачу на практичному занятті оцінюється до 2-х балів:

- суттєве доповнення до відповіді основного доповідача, яке ґрунтується на ознайомленні з монографічною, науковою літературою - 2 бали.

- задані запитання доповідачу, які є не просто уточнюючими, а які мають дискусійний характер - 1 бал.

Опитування кожного ЗВО повинно бути проведено не менше ніж 3-4 рази на протязі семестру за умови регулярного відвідування здобувачем різних видів аудиторних занять.

Критерії виконання тестових завдань:

- 3 бали – точні відповіді на понад 90-95% тестових питань;

- 2 бали – точні відповіді на 70%-89% тестових питань;

- 1 бал – точні відповіді від 50% до 69 % тестових питань;

- 0,5 балів – ЗВО дав відповідь на меншу кількість, ніж 50% питань і показав незадовільний рівень знань з теми.

Критерії вирішення задач з «Юридичної деонтології» / написання юридичного диктанту:

- 3 бали – точна та повна відповідь;

- 2 бали – точні відповіді та недостатньо повне пояснення рішення задачі / точні відповіді та недостатньо повне пояснення терміну;

- 1 бал – не зовсім точне рішення задачі / не зовсім точні відповіді на всі терміни диктанту;

- 0 бали – ЗВО намагався дати відповіді, але показав незадовільний рівень знань з теми.

Виконання вибіркового виду самостійної роботи включає: презентацію аналітичного огляду наукових публікацій, реферату; есе; виконання самостійної дослідної роботи (індивідуальна робота); доповідь на студентській науковій конференції тощо.

Презентація реферату проходить в аудиторії на практичному занятті, де розглядається дана тема, або може бути проведена індивідуально. Критеріями оцінки змісту реферату є повнота

	висвітлення питання. Зрозумілість, наявність власної думки. Оцінювання виконання індивідуальних завдань (реферат, індивідуальна дослідна робота, доповідь) здійснюється на основі наступних критеріїв: - 5 балів – матеріал викладений логічно і повно, результати дослідження мають практичну і теоретичну цінність, висновки аргументовані і обґрунтовані, письмова робота містить вступ, основну частину, висновки і список літератури, оформлення реферату відповідає вимогам; - 4 бали – матеріал викладений логічно і повно, результати дослідження мають практичну і теоретичну цінність, висновки недостатньо аргументовані і обґрунтовані, письмова робота містить вступ, основну частину, висновки, проте список літератури є недостатнім, оформлення відповідає вимогам; - 3 бали – матеріал викладений недостатньо повно, письмова робота не містить вступу, висновки не достатньо аргументовані, обґрунтовані та/або не стосуються усіх поставлених завдань, список літератури є недостатнім, оформлення не відповідає вимогам; - 1-2 бали – викладений матеріал неповним, письмова робота не містить вступу, основна частина не є структурованою, висновки поверхневі або відсутні, список літератури є недостатнім, оформлення не відповідає вимогам.
Критерії оцінювання контрольної роботи	Контрольна робота передбачає виконання 4-х блоків завдань. Критерії оцінювання модульної контрольної роботи наступні: 6 балів – повна відповідь (не менше 90% потрібної інформації) на всі питання модульної контрольної роботи; ЗВО вільно орієнтується в поданому матеріалі; 4-5 балів – ЗВО надав на 75 % питань модульної контрольної роботи; відповіді на всі питання контрольної потребують уточнень; 3 бали – ЗВО надав відповіді на 60% питань модульної контрольної роботи; відповіді потребують суттєвих уточнень, недостатнє володіння матеріалом; 2-0 балів – ЗВО надав відповіді менше ніж на 50% питань модульної контрольної роботи; відповіді потребують значних уточнень; ЗВО не орієнтується в поданому матеріалі, вкрай обмежена відповідь..
Умови допуску до підсумкового контролю	У випадку, якщо ЗВО протягом семестру не виконав у повному обсязі передбачених силябусом навчальної дисципліни всіх видів навчальної роботи, має невідпрацьовані практичні роботи або не набрав мінімально необхідну кількість балів (тобто кількість балів, яка сумарно з максимально можливою кількістю балів, які здобувач вищої освіти може отримати під час семестрового контролю не дозволить отримати підсумкову оцінку «задовільно» – Е, 60 балів), то він не допускається до складання екзамену під час семестрового контролю, але має право ліквідувати академічну заборгованість у порядку, передбаченому в розділі 6 «Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Національного університету «Чернігівська політехніка»», затвердженого вченою радою НУ «Чернігівська політехніка» (https://stu.cn.ua/wp-content/stu-media/normobaza/normdoc/norm-osvitproces/polozhennya-pro-potochne-ta-pidsumkove-ocziyuvannya-znan-zdobuvachiv-vo.pdf).

Становлення та розвиток юридичної деонтології. Загальна характеристика юридичної діяльності. Загальна характеристика юридичної наукової діяльності. Юридична навчальна

діяльність. Юридична практична діяльність.

Загальна характеристика юридичної професії. Організаційно-правові аспекти діяльності юриста. Характеристика окремих видів юридичної практичної діяльності.

Політико-правова культура юриста. Морально-естетична та етична культура юриста. Психологічні аспекти професійної діяльності юриста.

7. Система оцінювання та вимоги

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточний контроль за модулями			
Модуль за тематичним планом дисципліни та форма контролю		Кількість балів	
Змістовний модуль 1.		0...	18
1	Усна відповідь, захист презентації, доповнення, запитання доповідачу, кейси/тести/термінологічний диктант – Тема 1	0...	3
2	Усна відповідь, захист презентації, доповнення, запитання доповідачу, кейси/тести/термінологічний диктант – Тема 2	0...	3
3	Усна відповідь, захист презентації, доповнення, запитання доповідачу, кейси/тести/термінологічний диктант – Тема 3	0...	4
4	Усна відповідь, захист презентації, доповнення, запитання доповідачу, кейси/тести/термінологічний диктант – Тема 4	0...	4
5	Усна відповідь, захист презентації, доповнення, запитання доповідачу, кейси/тести/термінологічний диктант – Тема 5	0...	4
Змістовний модуль 2.		0...	18
1	Усна відповідь, захист презентації, доповнення, запитання доповідачу, кейси/тести/термінологічний диктант – Тема 6	0...	6
2	Усна відповідь, захист презентації, доповнення, запитання доповідачу, кейси/тести/термінологічний диктант – Тема 7	0...	6
3	Усна відповідь, захист презентації, доповнення, запитання доповідачу, кейси/тести/термінологічний диктант – Тема 8	0...	6
Змістовний модуль 3.		0...	18
1	Усна відповідь, захист презентації, доповнення, запитання доповідачу, кейси/тести/термінологічний диктант – Тема 9	0...	6
2	Усна відповідь, захист презентації, доповнення, запитання доповідачу, кейси/тести/термінологічний диктант – Тема 10	0...	6
3	Усна відповідь, захист презентації, доповнення, запитання доповідачу, кейси/тести/термінологічний диктант – Тема 11	0...	6
	Контрольна робота	0...	6
	Разом		60

Підсумковий контроль

Модуль за тематичним планом дисципліни та вид контролю		Кількість балів	
Результат поточного контролю		0...	60
1	Теоретичне питання	0...	10
2	Теоретичне питання	0...	15
3	Теоретичне питання	0...	15

Зважена семестрова оцінка	0... 100
---------------------------	----------

Шкала оцінювання результатів навчання

Оцінка в балах	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, диференційованого заліку, курсового проєкту (роботи), практики, атестації
90 – 100	A (відмінно)	відмінно
82-89	B (дуже добре)	добре
75-81	C (добре)	
66-74	D (задовільно)	задовільно
60-65	E (достатньо)	
0-59	FX (незадовільно)	незадовільно з можливістю повторного складання

8. Політики курсу.

Політика щодо академічної доброчесності. Освітній процес базується на академічній доброчесності. Згідно з «Кодексом академічної доброчесності Національного університету «Чернігівська політехніка», від 31.05.2021 р. №100. <https://stu.cn.ua/wp-content/stu-media/normobaza/normdoc/norm-yakist/kodeks-akademichnoyi-dobrochesnosti.pdf> вивчення дисципліни базується на принципах взаємної поваги й довіри викладача та здобувача вищої освіти, рівноправності й толерантності.

Підготовлені здобувачем вищої освіти види робіт повинні відповідати загальноприйнятим нормам етичної поведінки.

Основними формами порушення академічної доброчесності є: - академічний плагіат; - самоплагіат; - фабрикація; - фальсифікація; - списування; - обман; - хабарництво; - необ'єктивне оцінювання.

Посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей є обов'язковими. Якщо буде виявлено ознаки академічної недоброчесності, -роботи не зараховуються.

Від дотримання принципів академічної доброчесності залежить оцінювання, а саме, бали можуть бути анульовані або знижені за порушення.

Правила перезарахування кредитів. Відповідно до «Порядку визначення академічної різниці та визнання результатів попереднього навчання в Національному університеті «Чернігівська політехніка» від 31 серпня 2020 р. (діє з 16.09.2022) <https://stu.cn.ua/wp-content/stu-media/normobaza/normdoc/norm-osvitproces/poryadok-vyznachennya-akademichnoi-riznyczy-ta-vyznannya-rezultatov-poperednogo-navchannya.pdf> рішення щодо перезарахування може бути прийнято за умов, якщо:

- назви навчальних дисциплін ідентичні або мають незначну стилістичну відмінність, але обсяги, змістова частина навчальних програм та результати навчання не відрізняються;
- кількість кредитів, відведена на вивчення навчальної дисципліни відрізняється менше, ніж на 25%.

При цьому диференційований залік може бути зарахований як екзамен, з відповідною оцінкою за шкалою ЄКТС; недиференційований залік може бути зарахований як диференційований залік, з оцінкою за шкалою ЄКТС не менше «С» – 75 балів (добре).

При перезарахуванні дисципліни зберігається раніше здобута позитивна оцінка. Перескладання іспитів (диференційованих заліків) з дисципліни з метою підвищення оцінки, визначеної в документах виданих здобувачу вищої освіти за попереднім місцем навчання, не дозволяється.

Якщо оцінка з дисципліни складається з декількох оцінок за окремі семестри або з оцінок декількох модулів, то здобувачу вищої освіти виставляється середньозважена оцінка успішності з урахуванням обсягів відповідних складових навчальної дисципліни.

За необхідності (зокрема, у випадку, якщо у документах виданих здобувачу вищої освіти за попереднім місцем навчання, містяться результати навчання тільки за національною шкалою оцінювання) оцінка приводиться у відповідність до діючої в Університеті шкали оцінювання наступним чином: «задовільно» – 68 балів (D), «добре» – 83 бали (B), «відмінно» – 95 балів (A). Відповідно до «Положення про академічну мобільність учасників освітнього процесу НУ «Чернігівська політехніка»» від 31 серпня 2020 р. (зі змінами, внесеними згідно із рішенням Вченої ради від 22.02.2021, протокол №2, та наказом ректора № 30 від 22.02.2021; від 29.03.2021, протокол №3, та наказом ректора № 60 від 29.03.2021) <https://stu.cn.ua/wp-content/stu-media/normobaza/normdoc/norm-osvitproces/polozhennya-pro-akademichnu-mobilnist-uchasnykiv-osvitnogo-proczesu.pdf> відбувається визнання та перезарахування результатів навчання здобувачів вищої освіти у закладі вищої освіти-партнері.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Роботи, які здаються із порушенням дедлайнів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Порядок ліквідації академічної заборгованості визначено в «Положенні про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Національного університету «Чернігівська політехніка» від 31 серпня 2020 р. (із змінами, внесеними згідно із рішеннями Вченої ради та наказів ректора) <https://stu.cn.ua/wp-content/stu-media/normobaza/normdoc/norm-osvitproces/polozhennya-pro-potochne-ta-pidsumkove-oczinuyannya-znan-zdobuvachiv-vo.pdf>

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в онлайн (дистанційній) формі за погодженням. Пропущені заняття без поважних причин відпрацьовуються відповідно до графіка консультацій викладача.

У порядку, передбаченому «Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Національного університету «Чернігівська політехніка» від 31 серпня 2020 р. (із змінами, внесеними згідно із рішеннями Вченої ради та наказів ректора) <https://stu.cn.ua/wp-content/stu-media/normobaza/normdoc/norm-osvitproces/polozhennya-pro-potochne-ta-pidsumkove-oczinuyannya-znan-zdobuvachiv-vo.pdf> здобувач вищої освіти, який має більше 30% пропусків навчальних занять (без поважних причин) від загального обсягу аудиторних годин відповідної навчальної дисципліни згідно з індивідуальним начальним планом не допускається до складання екзамену (диференційованого заліку) під час семестрового контролю, але має право ліквідувати академічну заборгованість.

Вільне відвідування занять організовується відповідно до «Порядку надання дозволу на вільне відвідування занять здобувачам вищої освіти Національного університету «Чернігівська політехніка» від 31 серпня 2020 р. <https://stu.cn.ua/wp-content/stu-media/normobaza/normdoc/norm-osvitproces/poryadok-nadannya-dozvolu-na-vilne-vidviduvannya-zanyat-zdobuvacham-vyshhoyi-osvity.pdf>

Вільне відвідування занять здобувачам вищої освіти Університету дозволяється з метою створення умов для навчання ЗВО, які не можуть відвідувати навчальні заняття з поважних причин за діючим розкладом. До поважних причин відносяться випадки, підтверджені відповідними документами, а саме: поєднання навчання зі спортивною та (або) громадською діяльністю, наявність дітей віком до 3-х років, вагітність, поєднання навчання з роботою за фахом, дуальне навчання (у разі його запровадження для окремих здобувачів вищої освіти), інші випадки.

Політика оскарження результатів контрольних заходів. Для вирішення спірних питань, пов'язаних із організацією та проведенням семестрового контролю, оцінювання практик, атестації та визнанні результатів навчання в неформальній та/або інформальній освіті на факультеті створюється апеляційна комісія розпорядженням декана, до складу якої включаються, завідувачі кафедр, науково-педагогічні працівники та представники органів студентського самоврядування. Головою апеляційної комісії призначається декан. Порядок подання та розгляду апеляцій визначається відповідно до р.7 «Положенні про поточне та

підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Національного університету «Чернігівська політехніка» від 31 серпня 2020 р. (із змінами, внесеними згідно із рішеннями Вченої ради та наказів ректора) <https://stu.cn.ua/wp-content/stu-media/normobaza/normdoc/norm-osvitproces/polozhennya-pro-potochne-ta-pidsumkove-oczinyuvannya-znan-zdobuvachiv-vo.pdf> .

Розвиток soft skills. Створення так званого «емоційного інтелекту» у здобувачів вищої освіти, здатних не тільки засвоювати професійні компетентності, а і формувати, відбувається наступним чином: здобувачі під час освітнього процесу отримують 1) питання з відкритим типом відповіді, вирішення яких потребує критичного мислення шляхом колективного обговорення; 2) завдання із спеціально здійсненою помилкою у вихідних даних або ході рішення. 3) ситуаційні завдання та кейси для обговорення і вирішення, які потребують групової взаємодії, критичного мислення, креативності та спрямовані на формування комунікаційних та управлінських навичок. Також здобувачі приймають участь у студентських науково-практичних конференціях, семінарах, тренінгах.

9. Рекомендована література.

1. Арабаджи Н.Б. Юридична деонтологія: навчально-методичний посібник для здобувачів вищої освіти спеціальності 081 «Право» Міжнародного гуманітарного університету. Одеса, 2023. 72 с.

2. Бабенко А.М., Борисова О.О. Юридична деонтологія: навчальний посібник. Одеса: ОДУВС, 2022. 176 с

3. Курс лекцій з юридичної деонтології: навч. посіб./ І. А. Логвиненко, І. Л. Невзоров, Є. С. Логвиненко та ін. ; за заг. ред. І. А. Логвиненка, І. Л. Невзорова; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2022. 184 с.

4. Тетарчук І.В. Юридична деонтологія: навчальний посібник для підготовки до іспитів. К.: Вид-во ЦУЛ, 2020. 158 с.

5. Rudanetska O. Deontological manifestations of a lawyer's legal awareness. GLOBAL PROSPERITY. 2023 VOLUME 3 ISSUE 1. Pp. 13-17.

Інтернет-джерела.

1. Посилання на сторінку дисципліни в системі дистанційного навчання Moodle. URL: <https://eln.stu.cn.ua/course/view.php?id=4389>

2. Юридичний словник-довідник URL: <https://subject.com.ua/pravo/dict/index.html>